Nr. 17. 8 Lipnia 1924 h. Hod VIII.

KRYNICA

TYDNIOWAJA SIALANSKAJA HAZETA

Adres Redakcyi i Adm.: Wilnia, Zawalnaja 7.
Redakcyja adčyniena ad 9 h. ran. da 7 h. wieč.

„Krynica“ kaštuje: na hod 5 zł. p.
Asobny numar kaštuje 15 hr.

WAŽNAJA PRAJAWA.

Biełaruskaja narodnaja świedamaść pawoli achopliwaje ŭsie haliny žyćcia. U hetu chwilinu majem na dumcy biełaruskuju świedamaść biełarusaŭ katalikoŭ u žyćci relihijnym.

Nam časta našy praciŭniki i našy worahi zakidajuć, što daremna biełarusy intelihienty jak duchoŭnyja, tak i świeckija imknucca da ŭwodžańnia biełaruskaj mowy ŭ kaścieli, naša katalickaje sialanstwa nikoli na heta nia zhodzicca, bo bytcam nadta-ž užo silna zakaraniłasia ŭ im polskaść. Swoj hety pahlad našy praciŭniki patwiardžajuć tym, što biełarusy kataliki pa polsku haworać paciery i s polskaj knižki molacca.

Naskolki pahlad našych praciŭnikaŭ pamyłkowy, zaraz ŭbačym.

Išče da wajny i da rasiejskaj rewalucyi biełaruskija ksiandzy adradžency siam-tam u Biełarusi prabawali adkidać čužoje i hawaryć kazańni pa biełarusku.
Prypomnim choćby dwa kutki na roznych kancach Biełarusi, heta Šerešewa, Pružanskaha paw. i Faščoŭku, Wiciebskaj hub. Wot-ža ŭ hetych miajscoch Biełarusi z samaha pačatku biełaruskaha ruchu dawoli časta bywali kazańni ŭ biełaruskaj mowie i narod naš prymaŭ ich nia to što z wialikaj achwotaj, ale z niabywałym zachopleńniem i z prakanańniem, što heta świetłaja zaranka nowaha žyćcia biełarusa.

Paśla rasiejskaj rewalucyi, kali ahulnaje biełaruskaje žyćcio duža pašyryłasia, jana nia minuła i žyćcia relihijnaha biełarusaŭ, asabliwa katalikoŭ.

Pačynajučy z 1917 hodu, pry bolš arhanizawanaj pracy ksiandzoŭ biełarusaŭ, biełaruskija kazańni pa kaściołach choćby takoj Dziśnienščyny, stalisia prosta nieabchodnymi. Narod bywaŭ niezdawoleny, kali, u bolšaje jakoje świata dy z jakichniebudź pryčyn nia było ŭ kaścieli biełaruskaha kazańnia. Niezdawolenymi byli i jość z biełaruskich kazańniaŭ, heta polskija ksiandzy, polskija pany i, častka biełaruskaj, ale spolščanaj šlachty. Woś hetyja klasy zaŭsiody zmahalisia i zmahajucca, jak naahuł z biełaruskaj kulturaj, tak i biełaruskaj kulturaj relihijnaj zdareńnie.

Nie ad reču budzie tut prypomnić nam susim świeżaje i duža jarka malujučaje nastroi ŭ hetaj sprawie biełarusaŭ-katalikoŭ.

U Drujskaj hminie, Dziśnienskaha paw. jość chwalwarak Malkoŭščyna, znachodzicca tam katalickaja kaplica. 9 červienia 1924 h. ksiandzy z Drui pryjechali tudy na nabaženstwa. Narodu sabrałosia mnoha.

Kali Ks. Cikota začaŭ hawaryć pa biełarusku nawuku, abšarnik Jazep Jacyna pačaŭ kryčać: „Nam nie trzeba białoruszczyzny, tu Polska. Zamkniemy kościoły“. Narod strašenna ŭzburyŭsia i kinuŭsia na pana Jacynu. Syn Woldamar Jacyna staŭ baranić baćku, pahražajučy rewalweram. Jacyny musić bylib zabity, kab nie padbieh Ks. J. Hermanowič, jaki baraniŭ hetych pankoŭ, adpichajučy ludziej. Padaśpieŭ na padmohu i Ks. Cikota. Ludziej zadziaržali, a Jacyny wyrwalisia, dapali da bryčki i dali chodu, a ŭdahonku im z taŭpy narodu pasypalisia kamieńni. Urešci narod supakoiŭsia i wiarnuŭsia ŭ kaplicu. Tahdy Ks. Cikota zapytaŭsia: „Jak chočycie, kab hawaryć wam nawuku?“ Hramada adnaha-

łosna kryčała: „Pa biełarusku; nie razumiejem pa polsku“. I Ks. Cikota hawaryŭ cełuju nawuku pa biełarusku.

Wot-ža musim adznačyć, što zdareńnie heta niabywała ważnuju wahu maje.

Mała taho, što narod naš achwotna słuchaje biełaruskich kazańniaŭ, ale **ich damahajecca i sam baronić swaich kulturnych prawoŭ.**

Dyk reč zrazumiełaja, što ŭžo ŭ dušy biełarusa pačaŭsia nowy čas, nowyja adnosiny da rodnaj kultury: **narod užo zmahajecca** za swaje prawy i jon ich, biazumoŭna zdabudzie.

Dziwiać nas tolki adnosiny kaścielnaj uładу da relihijnaha žyćcia katalikoŭ biełarusaŭ. U Wilenskaj Katal. Duch. Seminaryi panuje prociŭ biełaruski nastroj i až da apošnich časaŭ susim niama wykładańnia biełarusaznaŭstwa.

A čas zrabić heta, bo moža chutka pryści chwilina, kali biełarus katalik zajawić, što jamu pastyry čužyncy niepatrebny.

Ihnat Paparać.

Z Sojmu.

Razhlad budžetu skončany. Niekulki apošnich tydniaŭ padrad u Sojmie išli sprečki ab raschodzie i prychodzie roznych ministerstwaŭ. Sprečki hetyja ŭžo skončany. Usie wydatki Polščy stanowiać 1.481.228.507 zł. (adzin miljard, čatyrysta wosiemdziesiat adzin miljon, dźwieście dwaccać wosiem tys.) Najbolš wyznačana hrošy na wojska, bo 700 milj. zł.

Dachodaŭ naličajeccca 1.088.993.000 zł. (adzin miljard, wosiemdziesiat wosiem miljonaŭ, dziewiaćsot dziewiaćdziesiat try tys.) Raschodu bolš jak prychodu kala 400 miljonaŭ zł. Urad dumaje dastać hety pieraraschod s pradažy lasoŭ, s padatku ad lesu, ad majemaści i inš.

Dziela taho, što polski ŭrad susim minaje sprawy biełaruskaha sialanstwa, jak adbudowu, aświetu, nia rupicca ab padziele ziamli, dy nasyłaje nam asadnia ŭ i ŭsio pawialičwaje palicyju, — biełaruskija pasły hałasawali prociŭ usich henych wydatkaŭ.

Nowyja ab nas zakony. 1-ha lipnia siol. h. urad unios u Sojm da razhladu i pryniaćcia prajekt zakonu ab mowach: biełaruskaj, ukrainskaj i litoŭskaj. Hety zakon užo pryniaty u Kamisii Kanstytucyjnaj. Chutka budzie ŭ poŭnym Sojmie. Bolš padrabiazna ab hetym zakonie napišym druhim razam; ciapier tolki padajom da wiedama swaich čytačoŭ, što biełaruskija i ukrainskija pasły ŭważajuć heny zakon za nikudyšny i wystupajuć prociŭ jaho, damahajučysia bolš poŭnych prawoŭ dla swaich mowaŭ.

Paŭnamoctwa dla ŭradu. U sprawach hrašowych, jak wiedajem, ciapierašni ŭrad maje ad Sojmu asabliwyja paŭnamoctwa, jakija ŭžo kančajucca. Wotža ŭrad hety prosić u Sojmu bolš hetych paŭnamoctwaŭ.

Dziela taho, što ŭrad hety, dziakujučy paŭnamoctwam, niabywała ścisnuŭ padatkami naša sialanstwa, biełaruskija i ukrainskija pasły iduć prociŭ paŭnamoctwaŭ.

INTERPELACYJA.

pasłoŭ Biełaruskaha Klubu da p. Ministra Unutranych Spraŭ u sprawie kanfiskaty biełaruskaje časopisi „Krynica“ 15 červienia siol. h. Nr. 14.

Pa zahadu Kamisara Uradu na m. Wilniu skanfiskawany Nr. 14 „Krynicy“ za korespondencyi z miejsc, jakija padajom tut całkom:

m. Dukšty. Nadta pryjemna čuć caławieku: „Čahož wy nia pišacie?“...

PRAMOWA

Pasła Ks. A. Stankiewiča ŭ Sojmie 1.VII. 1924 h. padčas razważańnia budžetu Ministerstwa Aświety i Relihii.

Wysoki Sojmie! Majučy ahraničany čas, nie zmahu skazać usiaho, što skazać u hetaj sprawie treba było-b. Skažu tolki toje, što ŭważaju za abawiazkowaje.

Polskaja kulturnaja palityka na biełaruskich ziemlach była daŭniej i jość ciapier palitykaj polščańnia biełaruskaha narodu. Sučasnaja polskaja kulturnaja palityka na našych ziemlach jość takoj samaj, jak i byŭšaja palityka carskaja.

Budžet Min. Aśw. i Rel. jość adbićciom padobnaj palityki i jaje aružžam. Budžet hety ŭsim swaim ciažaram jość źwiernuty prociŭ kultury biełaruskaha narodu, jaki ŭ sučasnaj Polščy siahaje až za dwa miljony na prastory bolš jak 100.000 kw. kl. Na hetym etnohrafična biełaruskim prastory, na jakim element polski susim niaznačny, bo nie stanowić nat' i 10% usiej ludnaści, polskaja praświetnaja palityka biare pad uwahu tolki kulturu polskuju.

Zrazumiełaja reč, što takaja polskaja palityka ŭzrastała ŭmieru ŭmacowawańnia polskaha panawańnia na biełaruskich ziemlach.

Biełaruskaje školnictwa, začataje pry carskaj niawoli praz pačynalnikaŭ biełaruskaha ruchu — praz našaha słaŭnaha pieśniara Jakuba Kołasa, wiadomaha publicystaha Losika i inš., jakija za swaju luboŭ da rodnaj kultury pakutawali ŭ turmach i ŭ dalokaj i sciudzionaj Sibiry, — školnictwa heta dalej raźwiwałasia u 1917-18 h. padčas niamieckaj akupacyi. U hetym časie paŭstała da 300 biełaruskich pačatkowych škoł, a z ich da 150 ŭ wadnej tolki Haradzienščynie. Paŭstała tady biełaruskaja wučycielskaja seminaryja ŭ Świsłačy, himnazija ŭ Budsławie i ŭ Nawahradku.

U 1919 h. pa akupacyi niamieckaj pryšła akupacyja polskaja, pryšoŭ tak zwany „Zarząd Ziem Wsch.“. a z im i zburańnie pačatkaŭ biełaruskaha školnictwa. Adrazu ŭ samaj tolki Nawahradčynie zakryta 50 biełaruskich škoł, zakryta himnazija ŭ Budsławie pamima prośby z 400 padpisami miajscowaj ludnaści; zakryta takža 150 škoł u Horadzienščynie, zakładzienych pry niemcach, a takža zakryta 45 škołak u paw. Wialejskim i 65 škoł u paw. Dziśnienskim, zakładzienych išče pry Kierynskim.

Adhukajusia z radaściu na hety pryzyŭ da pracy.

Dasiul, żywučy ŭ adnym miastečku pry hranicy i bačačy celuju chmaru syščykaŭ, i čujučy kryki ab ratunku amal štodzienna z areštnaha domu, bajaŭsia pisać listy nat' da rodnych pa biełarusku: u drennuju hadzinu kinieš list na poštu, a nazaŭtra kryčy sam— ratunku... Moža hetaha i nia byłob, ale ŭ stracha wočy wialiki.

U nas kamendant intelihientny čaławiek, — pry wobysku kalehi, jak znajšoŭ „Hołas Biełarusa“, nie zaaryštawaŭ taho, każučy što lehalnyja, wydanyja ŭ Wilni hazety možna čytać.

Bačučy intelihientnaść u palicyi, chočaš i sam być saboj, żyć swajej kulturaj — tahdy i hаława walniej, dumki jaśniej i robišsia jak każuć, „čaławiekam“.

Na żal nia ŭsiudy možna wolna dychać biełaruskimi hrudźmi, żywučy nat' na swajej etnahrafična-biełaruskaj ziamielcy.

Woś-ża dziakuju Redakcyi za pryzyŭ da pracy literaturnaj...pryjmaju jaho z achwotaj!

Nizki pakłon usim znajomym!

Antoś z Lepla.

Swir, Swiancianskaha paw.

„O cześć wam panowie magnaci
Za naszą niedolę, kajdany“...

piajeć časam naša moładź pa polsku. I praŭda, ŭžo ŭzłażyli takija kajdany, zahnali ŭ takuju niawolu, što i dychnuć trudna.

Užo stolki wydumali roznych padatkaŭ, stolki roznaje biady, što choć ty adrakajsia ad ziamli, ad chaty, ad siamji i ŭciakaj ŭ čystaje pola, ci ŭ les. Da taho dajšło, što kala nas ludzi haworać, što pad panščynaj było lepš... Tahdy każuć, što choć pany zdziekawalisia nad narodam, što pjanstwujučy pasyłali našaha mużyka na drewa i prykazwali ziaziulkaj kukawać abo kryčać waronaj, a paśla stralali ŭ jaho — jak ŭ ptušku, to paśla nahradżali siamju zabitaha, abo tak pa swajej „panskaj dabracie“ dawali jakuju pomač u niaščaści — ale ciapier, to zhinieńnie. Pany saŭsim prydušyli, horš jak za panščynaj, narod stohnie, a nichto nawat i nie zlitujecca...

Śmat narodu hinie ad usiakaha licha, a nichto jamu nia pamoża...

Čytaju ja hazety i widžu, jakaja časam bywaječ kryŭda i pytajusia: našto ludziej hetak kryŭdzić? Za što za jakoje? Što wam jon kiepskaha zrabiŭ? Moža za toje, što wam panščynu adbywaŭ i ciapier adbywaje? Bo ciž heta nia panščyna, kali pany biaruć pa 635 miljonaŭ marak za adno pasiedżańnie ŭ „Towarzystwie Ubezpieczeń Wzajemnych“, a z nas za „pażarnyja“ dziarycio skuru! Praŭdu pisaŭ toj čaławiek spad Wojstama, što ŭ hetym „Tawarystwie“ musić pany sami siabie abiespiačajuć... I praŭda abiespiačajuć, dyj jašče jak, **pa 635 miljonaŭ za adno pasiedżańnie!** A čaławiek tolki ŭ adnej „Radzie Nadzorčaj“ naličajecca 39, a što hawaryć pa ŭsich uradach i pa ŭsich ustanowach! Kali paličyć ŭsich čynoŭnikaŭ bolšych i mienšych, usich pisaroŭ, ščatawodaŭ, ahientaŭ, mašynistak!!! Nu słowam wałasoŭ na hаławie nia chopić. A ty biedny čaławieca apłaci ŭsim hetym swaimi „pażarnymi“ padatkami. Abiaśpiečywaj panoŭ... Dakul-ża?

Sielanin spad Swira.

Dziela wyšejskazanaha nižejpadpisanyja pytajuć p. Ministra:

1. Ci wiedama jamu ab hetym?
2. Ci maje namier zniać aryšt z Nr. 14 „Krynica“?

Waršawa. 24.VI.24.

Żbirajcie ziołki!

Kožnamu razumnamu čaławieku wiadoma, što ničoha na świecie niama niepatrebnaha, biazmetnaha, pustoha... Usio, što Boh stwaryŭ, maje swaju wialikuju cennaść. Kožnaje żywoje stwareńnie, kožnaja raślinka maječ metu, dziela jakoj istnuječ na świeci. Chaču bliżej, hetym razam, pahawaryć ab ziołkach,

---

Statystyka 1920 h. užo woś što świedčyć ab biełaruskaj škole: u Wilenščynie 15 škoł, Horadzienščynie 14, u Mienščynie 194, himnazija ŭ Wilni i 3 himnazii ŭ Mienščynie.

Prychodzić urešci wosień 1920 h., a z joj i dobra nam wiedamaja „Siaredniaja Litwa“, abymajučaja pawiety: Aśmianski, Wilenski, Świancianski i čašć Trockaha. U hetym časie ŭžo istnujučyja i nowa adkrytyja biełaruskija pačatkowyja škoły pierawyšali 200; paŭstała takža biełaruskaja wučycielskaja seminaryja ŭ Barunach, Aśmianskaha paw.

Zrazumiełaja reč, što heta było tolki časowaje ŭstupstwa na karyść biełaruskaj škoły dla metaŭ palityčnych. Treba było pakazać Eŭropie, što na spornych ziemlach ludnaść biełaruskaja i litoŭskaja duża prychilna nastrojena da polskaj ułady i hodzicca na wiečnaje jaje panawańnie na hetych ziemlach. Ale zaraz uznoŭ polskaja palityka pašła swajej darohaj, darohaj niščeńnia biełaruskaha elementu. I sapraŭdy, 2 lutaha 1921 h. zakryta seminaryja ŭ Barunach, nia hledziačy na prośbu ludnaści z 725 padpisami, kab školu pakinuć.

Ćwierdżańnie ŭ hetaj sprawie p. Wilenskaha Kuratara, što ahułam nia było padobnaj seminaryi i što nichto jaje nie zamykaŭ, jość susim fałšywaje. (Hołas na kresłach narodnych mienšaściaŭ: Heta Gonsiaroŭski?) P. Gonsiaroŭski. (Hołas na kresłach narodnych mienšaściaŭ: Znajem jaho). Patwierdziać heta arhanizatary hetaj seminaryi maje tawaryšy klubu pasły Taraškiewič i Rak-Michajłoŭski.

15 listapada 1921 h., jak twierdzić K. Srokowski ŭ swajej brašury: „Sprawa Narodowościowa na Kresach Wschodnich“, byŭ wydany zahad, zabaraniajučy ŭżywańnie ŭ školach biełaruskaj mowy nia tolki jak pradmietu, ale ahułam jak mowy ŭspamahalnaj.

Polskaje panawańnie na našych ziemlach, reč jasnaja, ŭzrasła najbolš paśla 18.III. 1921 h. (Ryski Traktat) i paśla 10.II.1922 h., kali stałasia niby dabrawolnaje pryłučeńnie Wilenščyny da Polščy. (Hałasy: što heta značyć: niby?) Bo nie dabrawolna, a pad prymusam. (Hałasy: Jak heta nie dabrawolna? Heta-ž pastanawiŭ Sojm Wilenski!) Sojm byŭ adnaboki, biez ŭčašcia biełarusaŭ, lićwinoŭ i żydoŭ, — Sojm hety my bajkatawali.

Pa hetych histaryčnych faktach zmacawałasia i polskaja polonizacyjnaja palityka; 1922 h. biełaruskich škoł užo blizu niama susim.

Čašć biełaruskaha wušycielstwa likam 250 wysłali ŭ Łobzowa pad Krakowam na polskija kursy, kab ich užo nikoli nie dapuścić da škoł biełaruskich. Tak

prynosiačych nam karyść takuju ci hetkuju, bo ciapier pačynajecca samaja para ichnaha zboru.

Raślinki jość karysnyja i škadliwyja; adny pamohuć čaławieku, nat' i skacincy ŭ chwarobi, — druhija mohuć spažyŭšaha sa świetu zžyć. Dziela taho, šanujučy lekarskuju raślinku, treba raspytacca dobra ŭ susiedziaŭ, kab nie abmylicca.

Zbirać treba suchoj pahodaj, jak raślina nia mokraja, ciopłymi dniami, da kašołački, nia ściskajučy.

Adrazu treba nabirać suchija i čystyja, bo myć ich užo nia možna.

Pryniosšy damoj raślinki treba na miejscy wietrannym pasypać na čystaj papiercy, ci abrusie ŭ zasieni. Nikatoryja ziołki, jak pałyn, skryp dy kaziatnik (tryłapnik) možna zwiazać u pučki i pawiesić pad strachoj.

Kali sabie nia buduć patrebny ziołki, wiazicie ŭ horad i pradajcie ŭ apteku, — kupiać z radaściu.

Padam tut raślinki najbolš rastučyja ŭ nas i wiadomyja ŭ medycyni...

Pałyn — raście na wysokich piaskowych uzhorkach; pamahaje pry katary žywata, ci kišak, ad niastraŭnaści, piakotcy, dadaje apetyt.

Pryputnik — raścieć pry ściežkach. Harbata z liściaŭ, spažytaja ŭ nutro, lečyć rany, hoić; liścinna pakładzienaja na bolku ciahnie mocna i hoić chutka.

Skryp — (gugiel, jełačka) — raścieć na poli i ŭsiudy. Haspadyni čyściać im načynnie, ale jon čyścić, lečyć i ludzki arhanizm. Kneipp, znamianity ksiondz niamiecki, ŭžywaŭ skryp proci starych hnojnych ran, skułaŭ i bolak. Skryp wymywaje, raspuščaje i wypaliwaje ŭsio złoje ŭ cieli. Chto pluje krywioj, niachaj pje harbatu sa skrypu 2 kubki na dzień.

Padbieł (matačnik) — bywaje na wysokich hruntach, la rek, dzie jość hlina, abo cehły bityja i žwir. Padobny da konskaha kapyta, zwierchu hładki zialony, znizu biełу aksamitny. Pamahaje ad udušša, kokluša, kašlu i ŭsiakich lohačnych chwarobaŭ.

Krywaŭnik — na uzmiežkach, pa suchich požniach. Pić harbatu pry ciažarach u bruchu i hrudzioch.

Čarnicy — lečyć razwalnieńnie.

Kaziatnik (tryłapnik) — raścieć pa bałotach. Daje apetyt, pamahaje trawić.

Centuryja — čyścić žywot ad niezdarowych kwasaŭ, padbadraje nyrki i wantrobu; najlepšaja pomač pry piakotcy.

Jałaŭca čornyja jahady karysny ad chwaroby nyrkaŭ, wantroby.

Lipowy ćwiet — lakarstwa na poty i pry starych kašlach.

Padarožnik — raście pry darohach, liścia zwiarnutyja da sonca; harbata z jaho lečyć žywot, wyhanjaje lišniuju žoŭć,čyścić nyrki i wantrobu. Padarožnik možna nalić spirtam i nacirajučy im asłabiełyja čaści cieła, (štodzień dwa razy) možna azdarowić zusim asłabiełaje miejsca.

Zbirajcie i smału z sasny, dy jołak; 4-5 ziarniatak spažytych štodnia uzmacniaje hrudzi.

Darahija ciapier lakarstwy, darahija i ziołki, kali, sprabujecie ich kupić u aptecy. Dyk čamu-ž nie skarystać nam wiaskowym z daru Božaha?! Sabrać sabie na usiaki prypadak, pamahčy ŭ biadzie druhomu, a što lišniaje pradać u horadzi ŭ apteku. Dyk zbirajcie-ž ziołki!

A. Wasileŭski.

DA NAS PIŠUĆ.

Biełarus wojtam nia moža być. m. Jody, Dziśnienskaha paw. Škada našaha wojta. Byŭ jon słaŭny čaławiek. Słužyŭ łoŭka; ludziam dahadžaŭ; tolki niešta swajmu starastu byŭ nie pad naroŭ. Ludzi kažuć, što hetamu wojtu starasta admowiŭ słužbu za toje, što jon u hminie hukaŭ pa biełarusku. Za toje ciapier u našaj hminie ani słoŭca pa biełarusku nie pačuješ. Jość zahad sołtysam, kab u hminie pa biełarusku nia hukali. Hetaki zwarot žyćcia ŭ nas duža padabaŭsia našym miaščanam, što dumajuć ab sabie

jano i stałasia. Dyk praŭdu kaža p. Kuratar Gonsiaroŭski, što hetych krakaŭskich wučycialoŭ prymajuć u školy, ale takža praŭda i toje, što ich prymajuć blizu wyklučna ŭ polskija školy i to pradusim u Polščy etnohrafičnaj, a ŭ školy biełaruskija ich nia puskajuć.

1923 h. zakryta biełaruskaja himnazija ŭ Haradku i ŭ Nieświežy.

Statystyka 1923-24 h. biełaruskaje školnictwa užo tak maluje: u Wilni 2 školy pačatkowyja, u paw. Wialejskim 7, u Duniławieckim niešta da 5, u Świancianskim taksama da 5, i ŭ Niaświskim 1, a razam niešta tolki da 20 škoł biełaruskich i biełaruskaja himnazija ŭ Wilni, Radaškowičach i ŭ Nawahradku. Himnazii hetyja prywatnyja, ad uradu nie atrymliwajuć nijakaj dapamohi, a takža až dahetul nia majuć prawoŭ. Takim sposabam urad polski, wiedama, imkniecca da poŭnaha razhromu biełaruskaj škoły, biełaruskaj kultury.

Hetak sumna wyhladaje siańnia ŭ Polščy biełaruskaje školnictwa bolš jak dla 2 miljonaŭ biełaruskaj ludnaści. A hutarka p. Wilenskaha Kuratara, što jon škoł biełaruskich nie začyniaje, jość praŭdziwaj, ale takža jość praŭda, što jon, ahułam kažučy, nie pazwalaje na adčynieńnie biełaruskich škołaŭ.

Biełaruskaja ludnaść, nia majučy rodnaj škoły, dzičeje, da škoły polskaj swaich dziaciej pasyłaje tolki dziela štrafu, jaki ciapier stasujecca šyroka. Ludnaść naša ad polskaj škoły, nakinutaj hwałtam, staronicca. Zajawa p. Wilenskaha Kuratara, što bytcam nawat prawasłaŭnyja biełarusy prosiać polskaj škoły, susim niazhodna s praŭdaj.

Nia mienš sumna wyhladaje na ziemlach biełaruskich i sprawa relihijnaja. Mała taho, što biełarusam katalikam pastajanna nakidajecca polskaść, aśmiašajecca katalictwa, nazywajučy jaho „polskaj wieraj", heta sama robicca s cerkwaj prawasłaŭnaj. Hroznaje zjawišča w. XVII i XVIII, źjawišča strašennaj baraćby relihijnaj uznoŭ uwaskrašaje na našych niaščasnych ziemlach. (Hołas: I heta haworyć ksiondz), Na toje-ž ja i ksiondz, kab praŭdu hawaryŭ. Biezpraŭna adbirajuć cerkwy, biezpraŭna i dzika wykidajuć s prychodaŭ prawasłaŭnaje duchawienstwa (Hołas: s cerkwaŭ, ci s kaściołaŭ?). Ab kaściołach nie hawaru, reč idzie ab cerkwach.

Apošnim časam, u Biełastockim wajawodstwie až 36 duchoŭnych prawasłaŭnych wyhaniajuć s kraju. Wojawoda im aznajmiŭ, što mohuć iści s kraju tudy, kudy im padabajecca. (Hołas: Čyje jany hramadzianie?)

bytcam jany karannyja palaki. Ale tak dumajuć tolki durniejšyja siarod ich, a razumniejšyja raźbirajucca ŭ hetym: jany wiedajuć, što z ich takija palaki, jak skažam, s kazła śpiwak. Pawoli ŭsie dojduć da rozumu. **Jodski.**

„Kazionny Pastyr“. Łapienica-Wielka. Waŭkawyskaha paw. 9 červienia h. h. tutejšyja parachwijanie witali swajho Pastyra ŭ asobie J. Ekscelencyi Ks. Biskupa K. Michalkiewiča. Rady byli, wielmi rady z pryjezdu tak dastojnaha hościa. Spatykali jak sumieli i mahli; z wialikim padniaćciem ducha dy nabožnaściu klenčyŭšy słuchali Imšu św„ mnohija pryniali z ruk Biskupa Biermawańnie św. Z žadnaściu ławili kožnaje słaŭco Jaho prywitalnaje i razwitalnaje, spadziajučysia pačuć słaŭco paciechi i nam biełarusam-katalikam; adnak mocna ašukalisia. Naš darahi Pastyr musi na nas pahladaje nia baćkaŭskim, a wajčymaŭskim wokam, kali ŭ swaich pramowach časta ŭsio napaminaŭ ab „našaj ojčyźnie Polščy kochanaj“. My wielmi dziwimsia, niaŭžoš Jaho Ekscelencyja nia wiedaje, što ŭ nas hasudarstwa to polskaje, ale kraj biełaruski.

Pakryŭdžanyja dolaj i złymi ludźmi biełarusy dumali chacia ŭ kaścieli mieć prawa wypłakacca pierad Chrystusam pa biełarusku, pažalicca Jamu, — urešci słaŭco pačuć u matčynaj najlepš zrazumiełaj biełaruskaj mowie. Ale i hetaha nie dajuć!

Niaŭžož J. Ekscelencyja nie razumieje, ci nia choča razumieć patreb biełaruskaj dušy? Pawinna Jamu być wiedama, što kab iepiej zrazumieć wieru św., kab bližej paznać Boha, kab macniej pakachać Jaho, treba mieć nawuku ŭ rodnaj mowie. My hetaha chočam i damahajemsia! **Katalik.**

Niama supakoju. w. Pužyčy, Leninskaj hm., Łunincckaha paw. Ciapier u našaj wioscy stajać sałdaty. Jany pryjšli abaraniać nas ad bandytaŭ. Ale niadaŭna ŭ susiedniaj wioscy Chworastawie zabity dwa palicyjanty, ale nie ab hetym hutarka. Hałoŭnaja reč u tym, jak baroniać nas sałdaty. Wot-ža ich prysutnaść nie pamahaje nam, a tolki škodzić. Hdzie nie pawiarnisia, dyk pačuješ siabie abłajanym, dyj druhi šturchanie jašče ŭ plečy. Astałosia nam na paciechu adno: pa całych načach nia spać, kab baranicca ad napadaŭ bandytaŭ. Zaŭwažywaju, što našaja wioska znachodzicca ŭsiaho wiorstaŭ 6 ad hranicy — dyk bandyty rykajuć, šukajučy kimniebudź pažywicca. **Pužyčanin.**

Waŭka asiliŭ. Staraja Rudnia. Ašmiansk. paw. Našaje siało lažyć na miažy troch pawietaŭ: Ašmianskaha, Wilenskaha i Świancianskaha, pamiž lasoŭ, katoryja ciahnucca ad Soł až pad Žodziški i ad Daniušawa až pad Gierwiaty, šyrynioju i daŭžynioju wiorst kala 20. Dyk wot pa hetych lasoch zawiałosia tak mnoha waŭkoŭ, što ludzi bajacca nawat dniom iści ŭ les, a ŭ nočy ŭžo niama čaho i hawaryć. Zimoju bywała waŭki jak pačnuć wyć, to až muraški biahuć pa skury! A ciapier dyk chwatajuć što papała: awiečku, cialo, žarabio, nawat biaruć sabak z dwaryšča. I ničoha nie bajacca, nawat na ludziej napadajuć. U nas zdaryŭsia taki wypadak, ab katorym warta nawat napisać u hazety.

Paru tydniaŭ tamu napaŭ woŭk na našaje bydła. Pastyr pačaŭ jaho haniać, ale woŭk nia ŭstupaŭ, a nawat sunuŭsia da čaławieka. Pastyr byŭ adważny i nia strusiŭ: zamiest taho, kab uciakać, ustupiŭ u boj z waŭkom, jak heta haworycca, u čystym poli, dy jašče z hołymi rukami. I ščapilisia jany abodwa i pačali prabawać swaju siłu: chto kaho pieramoža. Woŭk zubami dy pazurami, a pastyr hołymi rukami. Bitwa była niaroŭnaja. Ale pastyr, choć mocna pakusany, nie paddawaŭsia — i tuzalisia jany hetak doŭhi čas. Pastyr chapaŭ za horła i za jazyk. Widziačy, što pastyr waŭku nie paddajecca, aśmielilisia padyjšci i chłopčyki, što pamahali pastyru paświć bydła i pryšli z pomačaj. Pačali ciahnuć waŭka, chto za chwost chto za nohi i bić jaho, a adzin śmialejšy wychwaciŭ zza pojasa siakieru, dy pačaŭ bić waŭka pa haławie. U haračcy nawat pastyru trochi ruku pasiek, ale usiožtaki waŭka dakanali. Ciapier toj pastyr sławicca ŭ nas na ŭsiu wakolicu, ludzi tałkujuć pra jaho na roznyja

---

Apračа hetaha urad polski demoralizuje ŭsiu prawasłaŭnuju hierarchiju, robiačy z jaje aružža palityki. (Hołas: Ksiondz nia budzie mitrapalitam.) Ab heta nie starajusia, panu heta pakidaju. A ŭrešci jošč tut ministar Mikłašeŭski, jaki zasłužwaje na toje, kab być prawasłaŭnym mitrapalitam.

Sposaby Stałypina i jamu padobnych, tasawanyja padčas carskaj Rasiei da Kaścioła Katalickaha, ŭ wa ŭsiej poŭnaści, u cučasnaj Polščy, na žal, tasujucca da Cerkwy Prawasłaŭnaj. Pan Piekarski ŭ Ministerstwi Praświety i Relihii biazdarna prabuje ihrać rol ober-prokurora „światiejšaha“ Synodu Pabiedanoscawych, Sablerаŭ i inš.

Tymčasam zhodna z Traktatam Wersalskim, Traktatam Ryskim, zhodna z prawam pryrodnym nam słušna naležyć: pastajannaje wyznačańnie sumaŭ z dziaržaŭnych hrošy na biełaruskaje škoinictwa praporcjanalna da liku biełaruskaj ludnaści, asnawańnie prynamsi troch biełaruskich wučycielskich seminaryjaŭ i kursaŭ dla ŭžo istnujučych biełaruskich wučycialoŭ chočby ŭ ważniejšych miestach, jak u Wilni, Horadni, Nawahradku, arhanizawańnie wučycielskaha instytutu dla pryhatawańnia wučycialoŭ dla biełaruskich siarednich škoł, zasnawańnie sietki biełaruskich pačatkowych škoł proporcyjanalna da liku biełaruskaj ludnaści, dziarżaŭnaje hrašowaje utrymliwańnie biełaruskich himnazijaŭ ŭ Wilni, Radaškowičach, Nawahradku i pryznańnie im prawoŭ, arhanizawańnie katedry biełaruskaj mowy i literatury, historyi i hieohrafii Biełarusi ŭ Wilenskim Uniwersytecie, pieradańnie kiraŭnictwa biełaruskaj škołaj u ruki adumysłowa dla hetaha stworanaj biełaruskaj administracyi, zabiaspiečańnie choć u raz wolnaści relihii i sumleńnia.

Ale nažal, hetyja słušnyja našy damahańni až da siańniašniaha dnia susim nia ŭziaty pad uwahu. Dyk jasna, što my budziem hałasawać prociŭ usiaho budžetu.

Na hałasawańnie našych damahańniaŭ nia staŭlu, bo duža dobra wiedaju, pieraprašaju za wyražeńnie, prosta biazstydnyja adnosiny bolšaści Sojmu da biełaruskaj škoły. (Maršałak: Pamima pieraprosinaŭ, pryklikaju ksiandza pasła da paradku.)

Urešci liču niasławaj dla majho narodu pastajanna hnucca i wyprašawać panskaj łaski, bo panskaja łaska na rabym kani jeździć. (Wopleski na kresłach narodnych mienšaściaŭ).

Wieru mocna, što Nemezis historyi ŭsiož staniecca prychilnaj i dla našaha narodu i što sam biełaruski narod swajej ułasnaj siłaj abaronić swaje prawy i sam zdabudzie ŭsio toje, što jamu słušna naležycca. (Wopleski na kresłach narodnych mienšaściaŭ).

ładу, a nikatoryja to i prosta kažuć, što takomu pastyru tolki ŭ cyrk iści, dzie roznych dzikich zwiaroŭ robiać pasłušnymi.

Hetaje žďareńnie prypaminaje tyja časy, kali jašče čaławiek žyŭ u lasoch dzikarom i taksama hołymi rukami dolaŭsia z roznymi źwiaratami. Niaŭžož my ciapier uznoŭ wiartajemsia da tych časoŭ?

Niedaloki.

Hutarki ab haspadarcy.

U jakuju paru pačynać kasić sienažać i kaniušynu?

Časam ludzi na wioscy nia mohuć uhadać kali pačynać kaśbu. Adny kažuć, što lepš kasić maładuju trawu, a druhija, što staruju. Adny kažuć, što z maładoj trawy smačniejšaje siena, a druhija, što z staroj bolš siena i jano sparniejšaje.

Hetyja hutarki majuć u sabie šmat praŭdy. Praŭda toje, što maładaja trawa, smačniejšaja, ale jana nadta usychaješ i wielmi niaspornaja. Praŭda i toje, što staraja trawa sparniejšaja. Usio heta praŭda. Astajecca tolki razwiazać pytańni: čyja-ž praŭda lepšaja i jak pastupić na praktycy: jakuju trawu kasić, maładuju ci staruju? Woś ab hetym pahaworym.

Usiakaja raślina, kali pačynaje raści, biare sabie pažywu z ziamli i z pawietra. Hety ŭzrost ciahniecca až da taje pary, kali raślina pačnie krasawać (ćwiści). Jak tolki raślina pačnie krasawać — heta znak, što na raślini pačynajecca razwiwacca nasieńnie. Tahdy raślina pierastaje raści, pierastaje ciahnuć pažywu z ziamli i z pawietra dla siabie, a pačynaje ciahnuć **dla nasieńnia.** A nasieńnie biare dla siabie pažyŭ skul? Wiedama, što z rašliny, z jaje halinak i listočkaŭ. A dziela hetaha samaja raślina pačynaje biadnieć, z jaje nasieńnie ciahnie ŭsie soki, saŭsim tak jak heta bywaje cialo ściahwaje karowu. Cialo sycieje i prybywaje, a karowa chudzieje. Tahdy samaja raślina pačynaje dziarwianieć, i čym bolej razwiwajecca na raślini nasieńnia, tym bolej raślina dziarwianieje.

Dyk ciapier užo lohka dahadacca, kali kasić sienažać, abo kaniušynu.

Pierad krasawańniem nia možna: bo raślina jašče raście i nabiraje sokaŭ. Skasiŭšy pierad krasawańniem, my samachoć marnujem wialikuju čaść pošaru.

Paśla krasawańnia, spuściŭšy mnoha času, kasić biezkarysna., bo siena budzie zdzierawianiełaje. Heta praŭda, što siena tahdy budzie bolš i jano skora sochnie, ale skacina hetym „drewam“ syta nia budzie. Takoje siena pryhodna tolki na padścilku.

Najlepš kasić jak raślina krasuje.

A heta zatym: 1) što končyŭsia ŭzrost rašliny i raślina ŭžo sabrała ŭsie patrebnyja dla siabie soki. 2) Hetych sokaŭ jašče dla swajho nasieńnia nie addała, a maje ich u sabie.

Tahdy wysušyć siena budzie ciažka, jano ŭ humnie moža nawat sapreć, ale prasušyŭšy dobra, budzie smačny i sytny pošar dla skaciny. Dyk wot kali kasić sienažać i kaniušynu: kali raślina i nie staraja i nie maładaja.

Ale pry hetym časta bywaje trudnaść: rašliny na poli abo na sienažaci nie ŭ wadzin čas krasujuć — adny krasujuć raniej, druhija paźniej, što tahdy rabić?

Tahdy treba hladzieć, katoraja čaść raślinaŭ krasuje. Najlepš kasić tahdy, kali zakrasuje **try ćwierci** ŭsich raślinaŭ, a adna ćwierć jašče nie pačynała krasawać. U hetu paru karysna kasić i dziela taho, što nia budzie mahčymaści raznym niepatrebnym raślinam uznoŭ pasieicca, bo ich skosiać, pakul pačnie z ich kwietak składacca na nasieńnie.

Kasić treba na-čysta, nie pakidajučy nijakich raślinaŭ, bo asabliwa na wilhotnych miajscoch ad raślinaŭ, jakija pakidajucca jak nia hodnyja, tworacca kupiny.

Druhi pakos — atawa zbirajecca tahdy, jak dazwalaje pahoda ŭ wosień.

Haspadar.

Z Biełaruskaha žyćcia.

Z Biełarusi pad Polščaj.

Zniaćcie kanfiskacyi „Krynicy“. Aryšt nałožany Kamisaram Uradu na m. Wilniu, Wimbaram. na Nr. 9 biełaruskaje časopisi „Krynica“, źniaty sudom. Jak bačym, pan Kamisar u swaim procibiełaruskim zapale „pierabarščyŭ“, kali nawat sud byŭ prymušany skasawać jahonuju pastanowu.

Adnak, škody, zroblenaje Redakcyi „Krynicy“ i čytačom hetaje hazety, nichto wiarnuć nie źbirajecca...

Cikawa, što kanfiskacyja źniata z Nr. 9 „Krynicy“ paśla interpelacyi ab hetym biełaruskich pasłoŭ u Sojmie!

Biełaruski Pasolski mitynh adbyŭsia 16.VI.24 h. u Słonimie, na jakim z pramowami wystupali Br. Taraškiewič, B. Rahula i P. Wałošyn. Ludnaść z zacikaŭleńniem słuchała pramowy swaich deputataŭ. Z pytańniaŭ, skirawanych da pasłoŭ, było widać, što ludnaść naša dobra razbirajecca ŭ sučasnaj palityčnaj sytuacyi. Zacikaŭleńnie ŭsim biełaruskim nadta značnaje; knižki i hazety, prywiezienyja deputatami, byli ŭsie raskupleny, što dało na biełaruski presawy fond 55.900.000 marak polskich.

Wilenskaja **Biełaruskaja Himnazija** ŭžo zarhanizawałasia da pracy ŭ 1924-25 šk. hodzie: pry hetym adbylisia takija źmieny ŭ Pedahahičnaj Radzie: niezaprošany wykładać wuč. M. Krasinski z pryčyny naznačeńnia jaho Dyrektaram Hłybockaje Biełaruskaje Himnazii; jak my dačulisia, Hram Krasinski pakul što nia daŭ jšče swajej akančalnaj zhody na wyjezd u Hłybokaje. Nie zaprošana tak sama wučyc. L. Rusieckaja. Inspektaram himnazii abrany na nastupny hod wuč. A. Michalewič.

Biełaruskija deputaty ŭ **Staŭpieckim pawiecie.** U dwaccatych ličbach hetaha čerwienia deputaty Rahula i Aŭsianik byli ŭ Staŭpieckim rajonie, budučy wydelehawany tudy Bieł. Pas. Klubam, jaki atrymaŭ masu skarhaŭ ad ludnasci na N połk polskich ułanaŭ, raźmieščanych u tym rajonie.

Deputaty ściwerdzili na miejscy šmat-ličnyja fakty ździeku, bićcia i majuć unieści ŭ Sojm śpiešnaje zapytańnie ŭ hetaj sprawie da Uradu.

U sprawie źmienšańnia ličby prawasłaŭnych parachwij. U Biełastockim wajawodztwie majuć być wysieleny z hranic wajawodztwa 36 prawasłaŭnych świaščennikaŭ. Heta niby wyklikajecca peŭnym planam pracy ministerstwa Relihii i Praświety, jakoje wiadzieć u hetaj sprawie pierahawory s prawasłaŭnymi archirejami.

Źjezd pradstaŭnikaŭ Wilenskaha Sajuzu Kooperatywaŭ, jaki adbyŭsia ŭ prošłym tydni, mieŭ charaktar prociŭbiełaruski. U nowuju ŭprawu wybrali

tolki palakoŭ. Tady biełarusy wystupili proci polskich zachwatčykaŭ Uprawy. Znajšłasia pawažnaja hrupa wiaskoŭcaŭ, jakija admowilisia wybirać Radu Sajuzu i zažadali, kab Źjezd byŭ adłožany na wosień. Z pryčyny taho, što damahańnie hetaje padpisała pradühledžanaja Statutam ličba paŭnamocnikaŭ, Prezydyum Źjezdu nie mahło supraciwicca, i nowy Źjezd wyznačyli na listapad. Ci čysta polskaja Uprawa skliča jaho sapraŭdy, heta ŭžo druhoje pytańnie.

Z Biełaruskaj Sawieckaj Respubliki.

Administracyjna - haspadarčy padzieł BSSR. Na pasiedžańni prezydyumu CWK BSSR 2-ha červienia zaćwierdžany plan administracyjna-haspadarčaha padziełu BSSR.

Z metaj najwialikšaha prystasawańnia sawieckaha aparatu da absłuhoŭwańnia patrebaŭ žycharstwa, pastanoŭlena zamiesta istnujučaj pawiatowa-wałasnoj systemy padziełu terytoryi respubliki ŭstanawić akružnuju i rajonuju systemu, pabudawanuju na ŭčocie adnalkowych ekanamičnych i haspadarčych asabliwaściaŭ pa asobnych častak.

Adpawiedna pryrodna - ekanamičnym i hieohrafičnym umowam Biełarusi, pastanoŭlena padzialić terytoryju Biełaruskaj Respubliki na 10 akružnych adzinak z centrami ŭ hetkich haradoch: Połacku, Wiciebsku, Woršy, Mahilewie, Klimawičach, Babrujsku, Mazyry, Słucku, Miensku i Barysawie.

Za asnowu rajonaha padziełu pryniata 100 rajonaŭ, pryčym sprečnyja rajony: Lepielski, Sieńnienski, Škłoŭski, Rahačoŭski i Smiławicki pastanoŭlena adnieści da akruhoŭ: Lepielski — da Połackaha, Sieńnienski — Wiciebskaha, Škłoŭski — da Mahiloŭskaha, Rahačoŭski — Babrujskaha i Smiławicki — da Mienskaha.

400-hodździe biełaruskaha druku. 25-ha červienia adbyłosia pasiedžańnie prezydyumu Inbelkultu z udziełam historyka - archieolohičnaj i literaturnamastackaj sekcyjaŭ u sprawie światkawańnia 400-hodździa biełaruskaha druku.

Z USIAHO ŚWIETU.

Litwa. **Nowy ŭrad.** U Litwie ŭtwaryŭsia nowy ŭrad na čale z Tumenasam, siabram „Chryścijanskaj demokracyi" Hety ŭrad aznajmiŭ, što najważniejšaj jaho metaj jość adwajewańnie ad Polščy Wilni.

Biełaruskaje i žydoŭskaje ministerstwa. Jak wiedajem da letašniaha hodu ŭ Litwie byli ministerstwy: biełaruskaję i žydoŭskaje. Pašla s pryčyn aščadnaści ministerstwy hetyja byli skasawany. Ciapier iznoŭ jość wiestki, što ŭrad litoŭski dumaje ministerstwy biełaruskaje i žydoŭskaje arhanizawać nanowa.

Čechosławaččyna **ASEAUE** (Abjednańnie studenskich emihranskich arhanizacyj Uschodu Europy) pad takoj nazowaj paŭstała try tamu miesiacy nowaja mižnarodnaja studenskaja arhanizacyja, asnaŭnoj metaj jakoj jość uzajemnaje parazumleńnie, zbližeńnie i supolnaja praca sučaśnienych swaimi nacyjanalnymi delehacyjami narodaŭ, dziela dasiahnieńnia i ŭzajemnaje padpory, pry ŭtrymańni ŭsiestaronniaj niezaležnaści kožnaha z sučasnienych členaŭ Abjednańnia. Dahetul prahramu Abjednańnia pryniali i stalisia tak členami ASEAUE hetkija nacyjanalnyja pradstaŭnictwy: armianskaje, azerbejdžanskaje, biełaruskaje, hruzinskaje, kubanskaje, litoŭskaje i ukrainskaje. Kałmyckaje studenstwa ŭ pryncypie zhadziłasia prystupić za člena ASEAUE, ale pad naciskam rasiejskich čarnasocienсаŭ, ad jakich kałmyki ŭsiestaronnia zaležać u materjalnym swaim pałažeńni, zmušana było swaich pradstaŭnikaŭ adkliknuć. Heta jość nowaja „palma pabiedy" i „ławrowy wianok" dla sučasnych „sobiratielej ziemli Russkoj". Praca ŭ ASEAUE užo naładziłasia i ŭ bližejšych dniach wyjdzie pieršy numar aficyjalnaha orhanu Abjednańnia p. n. „Wolny Uschod", u jakim zhodzilisia pracawać najwydatniejšyja publistyčnyja siły členaŭ ASEAUE. Aprača taho ładzilisia supolnyja ekskursyi, a ŭ apošnim časie pracujecca nad arhanizawańniem mižnarodnaj (u ramkach ASEAUE) seminaryi, metaj jakoj jość usiestaronniaje abznajomleńnie z kulturnym, haspadarčym i palityčnym stanam kožnaha z členaŭ ASEAUE.

Cikawa i ważna adznačyć, što heta abjednańnie ŭ českich kirujučych kołach znajšło wielmi prychilny wodklik.

Biełaruskaja nacyjanalnaja delehacyja składajecca z s.s.: Hryškiewiča, Illašewiča, Klimowiča, Łaŭskaha i Žyłki.

Francyja. **Nowyja ludzi na čale Francyi** Na miejsca byŭšaha prezydenta Millerandа, wybrany Dumerg. Staršynioj uradu staŭsia Herriot. Asoby hetyja źjaŭlajucca pradstaŭnikami lewicy.

Adnosiny da niemcaŭ. Nowy staršynia francuskaha ŭradu Herriot miž inšym zajawiŭ, što ciapierašniaja francuskaja palityka adnosna da niemcaŭ budzie bolš miahkaj i prychilnaj. Zajawa heta duža ŭściešyła niemcaŭ.

Z WILNI.

— **Sud u sprawie Bazyljanskich muroŭ.** Jak wiedajem, urad pažadaŭ zabrać na swaju ŭłasnaść Bazyljanskija mury (Wostrabramskaja 9), u jakich mieściacca biełaruskaja himnazija i prytułak dla dziaciej. 2-ha lipnia siol h. heta sprawa mieła razważacca ŭ Wilenskim Akružnym Sudzie, ale sud adłožany.

— **Wilenskija ceny** na haspadarskija pryłady:

Barana spranžynoŭka s 5 zubami . .	50 zł.	
Płuh zwyčajny	16 „	
Siačkarnia	30 „	
Babki da kosaŭ	„	28 gr.
Buksy da wazoŭ	„	80 „
Piła	3 „	
Sierp	7 „	
Małatok da kosaŭ	„	85 gr.

USIAČYNA.

Žart.

Prychodzić na poštu adna babulka i prosić u pačtara marku da piśma. pačtar nia mieŭ tahdy bujnych marak. jakich klejać na piśmo tolki adnu, dyk daŭ babcy na tuju samuju canu až try marki.

— Panočku, zahałasiła babka, nia kryŭdzi ty mianie. Ja chaču, kab moj list zajšoŭ jak raz da majej dački, a s tryma markami, dyk jon zojdzie u try razy dalej...

PRYKAZKI.

1. Sabaka kasmaty — jamu ciopła, caławiek bahaty—jamu dobra. 2. Nia zdochnie myš pad arudam.

ZAHADKI.

1. Byŭ ŭ nas baran, na im mienš šerści jak ran.
2. U dzień jak abruč,
A ŭ nočy jak wuž,
Chto adhadaje,
Budzie moj muž.

Razhadki z Nr. 16.

1. Łodka, wiasło, raka.
2. Kuryca.

ČYTAJCIE I PAŠYRAJCIE „KRYNICU".

Naša Pošta.

Ksiandzu Č.: Prośbu Wašu spaŭniajem. „Krynica" pasyłajecca na Saroku.

Antosiu z Lepla: Materjał atrymali. Pakrysie budziem drukawać.

Sialanam z wioski Raniewičy, Świsłackaj hm.: Prysłanaje atrymali, skarystajem.

F. Karasiewiču:Ad Was na „Krynicŭ" 4.500.000 m. atrymali. Hazetu pasyłajem.

P. Alchoŭku: Prysłanaje wykarystajem.

Żywomu niabošyku: S prysłanaha skarystajem.

Małodšamu synu Bazyla: Wieršy Wašy atrymali, papprawiŭšy nadrukujem.

Šarkaŭskim: Pisulku atrymali. Wykarystajem.

S pryčyny śmierci čytača „Krynicy" świedamaha biełarusa JANKI RADZIUKA Redakcyja hetym wyražaje swoj žal, pašanu jaho pamiaci, a takža spahad jaho swajakom i blizkim.

WILENSKAJA BIEŁARUSKAJA HIMNAZIJA

(Wilnia, Wostrabramskaja wul. Nr. 9).

Waśmiochklasowaja himnazija humanistyčnaha typu z wykładańniem u biełar. mowie.

Adkryta pryjmo uwa usie klasy

Uzrost **pastupajučych** abmiažowan hetkimi hadami: u I-uju kl. prymajucca dzieci ad 10 da 13 h.. u II-uju kl. — ad 11 da 14 h., u III-uju — ad 12 da 15, u IV-uju — ad 13 da 16, u V-uju ad 13 da 16, u VI-uju — ad 15 da 17, u VII-uju ad 15 da 18 h. i u VIII-uju ad 16 da 19 h.

Zajawy ab pryniaćci prymajucca štodnia u kancelaryi himnazii ad 10 hadz. ran. da 2 hadz.

Da zajawy treba dałučać: metryku ab naradžeńni (ci metryčnuju spraŭku), paświedčańnie ad doktara ab pryščepie wospy, dakumenty ab papiarednaj adukacyi pastupajučaha i ŭnieści ŭstupnuju płatu: u III i IV klasy — 5 zł., u V i VI — 7 zł. 50 hr., VII — 10 zł., u VIII — 15 zł.

Pakul nia budzie ŭniesiena ŭstupnaja płata, zajawy razhladacca nia buduć.

Ustupnyja ekzamieny buduć adbywacca ŭ praciahu ŭsiaho wieraśnia.

Ekzamien u pieršuju klasu adbywajecca pa lekcyjnaj systemie: pastupajučyja pawinny źjawicca na zaniatki ŭ klasu 1 wieraśnia a 9 hadz. ranicy. Pytańnie ab zaličeńni ŭ lik wučniaŭ budzie wyrašana praz tydzień u zaležnaści ad ahulnaha raźwiććia i padhatoŭnaści dziaciej.

Dzieci, dobra skončyŭšyja try addziełyy biełaruskich pačatkawych škołaŭ, **prymajucca biez ekzamienu** ŭ pieršuju klasu, a dobra skončyŭšyja čatyry addziełyy — biez ekzamienu ŭ druhuju klasu.

Prahramy dla pastupajučych možna znajści ŭ kancelaryi himnazii.

Pačatak zaniatkaŭ — 1 wieraśnia a 9 hadzinie ranicy.

Wučni ŭ małodšych klasach ad płaty buduć zwalniacca.

Pry Himnazii arhanizujecca internat, u jakim wučni mohuć mieć kwateru i dahlad.

Redaktar-wydawiec **B. Turonak**. Tow. Wyd. „POGOŃ", Druk. „PAX" Wilno, zauł. Św. Ignacego. 5